

Inclusieve verzekeringen worden actuarieel volwassen

Inclusieve verzekeringen, voorheen micro-verzekeringen genoemd, zijn een belangrijk instrument om financiële inclusie te bereiken. Dit houdt in dat mensen en kleine bedrijven toegang krijgen tot betaalbare, veilige en eenvoudige financiële diensten die nu buiten hun bereik liggen. Financiële inclusie wordt in zeven van de zeventien Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties genoemd. Hoe staat het nu met deze verzekeringen en wat is de rol van de actuaris daarbij?

HET SUCCES VAN M-PESA

De Kenianen zijn trots op de betalings-app M-Pesa¹ die bedacht is door een jonge landgenoot en groot gemaakt is door het lokale telecombedrijf Safaricom. Kenia hoort daardoor mondiaal bij de koplopers in mobiele betalingen. M-Pesa is gekoppeld aan de simkaart waardoor een betaling ook via een eenvoudig toestel binnen enkele seconden naar een andere rekening kan worden overgemaakt. Omdat in Kenia het banksysteem zich voornamelijk richt op de grote bedrijven en de gegoede burgers die in de formele sector werkzaam zijn, vervult M-Pesa een belangrijke rol voor mensen werkzaam in de informele- en landbouwsector. Deze toepassing maakt het al in 2012 mogelijk om ook aan deze laatste groep een universal health insurance² aan te bieden waarbij premies automatisch worden geïnd en claims worden uitbetaald. Inmiddels maken ruim 17 miljoen Kenianen gebruik van M-Pesa, bijna een derde van de bevolking. Uit onderzoek bleek dat deze toepassing 194.000 huishoudens – 2% van de Keniaanse bevolking – uit de armoede heeft gehaald en effectief is geweest in het verbeteren van het economische leven van vrouwen en van leden van huishoudens met een vrouw aan het hoofd³.

ÉCHTE VERANDERING: EEN SAMENSPEL VAN FACTOREN

Pas als ook de omgeving er klaar voor is, krijg je versnelling. Het internet werd volwassen door een vooruitgang op diverse gebieden zoals betaalbare mobiele telefoons, snelle verbindingen en betrouwbare webapplicaties. In de landbouw is eveneens de menselijke kant van belang en inclusieve verzekeringen helpen de vernieuwing in deze sector te versnellen. Een voorbeeld; reeds in 2020

had eenderde van de bevolking in India een smartphone wat kansen bood voor de samenwerking tussen zaadveredelaars, een app-ontwikkelaar en een Franse herverzekeraar. Via de bestelapp kan de landbouwer zich registreren, zijn land in kaart brengen en advies krijgen over het beste zaad. Gedurende de zomer geeft de app advies over gewasbehandeling en oogstmomenten. Deze aanpak, die weinig kost en ook voor ongeletterde boeren bruikbaar is, leidt tot 30% meer opbrengst en ook tot minder gebruik van water, energie en pesticiden. De acceptatie van verbeterde zaden wordt sterk vergroot omdat men automatisch verzekerd is tegen inkomensverlies. Een vergelijkbare toepassing zien we in China waar de populaire WeChat-app al diverse jaren zorgt voor een opgaande lijn in landbouwopbrengsten.

KANSEN VOOR WESTERSE VERZEKERAARS

Hoewel de term 'micro' suggereert dat het om kleine toepassingen gaat, betreft het inmiddels grootschalige initiatieven met een groeiend potentieel. Westerse verzekeraars kunnen, met behulp van actuarissen, veel nieuwe klanten aantrekken en genieten van een hoog vertrouwen in deze markten. Naarmate de welvaart toeneemt, ontstaat er ook vraag naar andere verzekeringen, zoals voor ziektekosten, opstal, vervoer, diefstal, overlijden en pensioen. Desondanks blijven er actueel gezien nog uitdagingen, zoals blijkt uit het volgende voorbeeld in Togo.

ACTUARIËLE DILEMMA'S

Veel Afrikanen hebben moeite om ziekenhuiskosten te betalen waardoor een aanzienlijk deel van de bevolking afziet van medische behandeling. Bijgevolg worden Afrikaanse ziekenhuizen geconfronteerd met zowel morele- als financiële dilemma's bij het verlenen van essentiële gezondheidszorg. Bijvoorbeeld zonder verdoving een operatie uitvoeren omdat de familie van de patiënt anesthesie niet kan betalen⁴.

Het ziekenhuis 'de l'Ordre de Malte'⁵, gelegen in het stadje Elavagnon in Togo, wil graag voor alle inwoners toegankelijke en betaalbare zorg bieden. Zij vroegen *Actuaires du Monde* om samen aan een plan te werken. Er is een werkbaar businessmodel opgesteld voor een inclusieve verzekering waarbij veel mensen een kleine premie betalen. In dit model zijn diverse spelers betrokken zoals Democrance, Lorica Conseil en Mobile Network operators⁶.

SLIMME (ACTUARIËLE) MARKETING

Eén van de actuariële uitdagingen is het verantwoord in de markt zetten van een nieuw verzekeringsproduct in gebieden waarbij verzekeren een onbekende dienst is. Het idee van 'freemiums' blijkt goed te werken. Bij dit bedrijfsmodel worden gratis basisdiensten aangeboden naast betaalde premiumdiensten. Dit maakt dat grote groepen mensen direct al verzekeringsklant zijn en zo een vertrouwensband kan worden opgebouwd.

Ook uitkeringsgemak ondersteunt het gevoel dat verzekeren nuttig is. Kilimo Salama, wat 'Veilig Landbouw' betekent in het Swahili, is een inclusieve verzekering gericht op boeren in Kenia die gekoppeld is aan de bestelling van zaden en meststoffen en de risico's van droogte en overmatige regenval dekt⁷. Het is een index-based landbouwverzekering: als de weersomstandigheden buiten de optimale parameters vallen, ontvangen de boeren automatisch via M-Pesa een uitkering zonder dat ze een claim hoeven in te dienen. Het is niet verwonderlijk dat door dit soort initiatieven verzekeren in Kenia steeds populairder wordt.

De NGO Acre Africa⁸ is een tussenpersoon die lokale verzekeraars helpt om effectief landbouwverzekeringen aan kleine boeren in onder andere Rwanda, Tanzania, Zambia en Nigeria te verstrekken. Met de hulp van Acre Africa wordt via weerstations en satellietgegevens automatisch bepaald of er sprake is van weersomstandigheden die een claim rechtvaardigen. Door de parametrische opzet krijgen boeren compensatie zonder de complexe controle processen die bij schadeverzekeringen horen. Ook dit initiatief sterkt het vertrouwen in verzekeren.

KLANTGERICHTHEID

Actuarissen zijn ook betrokken bij de vraag welke verzekering passend is. In Rwanda bijvoorbeeld heeft het Hanga Ahazaza Initiative, ondersteund door de Mastercard Foundation⁹, een inclusieve verzekering voor jongeren geïntroduceerd die werken in de toeristische sector. Deze verzekering biedt bij ziekte of ongevallen, dekking voor medische kosten en inkomensverlies. Dit is belangrijk in een sector met veel informele contracten waardoor werknemers geen toegang hebben tot reguliere sociale voorzieningen.

COMMERCIEEL OF COÖPERATIEF?

Yasiru Mutual Provident Society¹⁰ is een coöperatieve microverzekeraar in Sri Lanka die volledig in eigendom is van de leden waardoor de verzekerden een stem hebben in het beheer. Het biedt een breed scala aan inclusieve verzekeringsproducten, waaronder levens-, ziektekosten-, en ongevallenverzekeringen. Het coöperatieve model heeft bijgedragen aan een grotere betrokkenheid en vertrouwen onder de deelnemers.

SAMENVATTING

Ondanks de veelbelovende rol van inclusieve verzekeringen in armere landen, blijven er actuariële uitdagingen bestaan. Veel mensen in deze landen zijn niet vertrouwd met het idee van verzekering en zijn terughoudend om premies te betalen voor een product waarvan de voordelen pas op termijn duidelijk worden. Echter, met actueel vernuft, maatwerk, passende marketing en het bereiken van grote groepen nieuwe klanten kan door Westerse verzekeraars een sluitende businesscase worden neergezet die bijdraagt aan de mondiale SDG-doelstellingen. Kortom, inclusieve verzekeringen worden langzaam maar zeker actuarieel volwassen. ■

Diverse actuarissen zetten zich via *Actuaires du Monde* (Actuarissen zonder grenzen) belangeloos in om de sociale en financiële ontwikkeling van lage inkomende landen te verbeteren. Hoe? Door het organiseren van seminars/webinars over actuariële technieken en risicobeheer op maat van de lokale context, het aanbieden van mentoring op afstand, en het bevorderen van microfinanciering en inclusieve verzekeringen.

Jij kunt ons steunen door lid te worden voor €12,50 per maand; actief meedoen kán maar dat hoeft niet. Hier kun je je aanmelden:
<https://www.actuairesdumonde.org/en/membership-application>

Organisaties hebben regelmatig wat te vieren. Je helpt ons ook door bij je organisatie de suggestie te doen om 5% van de uitgaven aan bijvoorbeeld etentjes te doneren. Zo'n bijdrage maakt al een groot verschil.

R. De Leers (links) is medeoprichter en vicevoorzitter van Actuaires du Monde. Daarnaast is zij voor het 'Access to Insurance Initiative' coördinator voor de regio's MENA/CIMA.

Drs. R.W.C. van den Brink AAG RBA, gepensioneerd en voormalig voorzitter van het Koninklijk Actuarieel Genootschap is een actief lid van Actuaires du Monde.

1 – <https://fastercapital.com/nl/inhoud/Mobiele-technologie--M-Pesa--de-kracht-van-mobiele-technologie-benutten.html>

2 – <https://www.issa.int/gp/162336>

3 – The Socioeconomic Barriers to Last-Mile Mobile Money Access in Kenya (2020, Reach Alliance).

4 – De film 'Queen of Katwe (2016)' is gebaseerd op een waar gebeurd verhaal met een fragment waarbij een Oegandese moeder uit noodzaak moet besluiten dat haar aangereden zoon zonder verdoving wordt geopereerd.

5 – <https://www.youtube.com/watch?v=kDxoQUGc24k>

6 – <https://www.democrance.com/>, <https://loricaconseil.com/>

7 – <https://kilimosalama.wordpress.com/wp-content/uploads/2010/02/kilimo-salama-fact-sheet-final11.pdf>

8 – <https://acreafrica.com/>

9 – <https://mastercardfdn.org/all/hanga-ahazaza/>

10 – <https://www.social-protection.org/gimi/gess/Media.action?id=8125>